

32. Satamahallinto

Satamalautakunta ja sen toiminta

Lautakunnan kokoonpano. Satamalautakuntaan kuuluivat v. 1961 kontra-amir. Svante Sundman puheenjohtajana, toimist.hoit. Urho Ilmanen varapuheenjohtajana sekä jäseninä: joht. Rote Hellström, pääjoht. Jalmari Laakso, pääsiht. Olavi Laine, dipl.ins. Esko Poltto, luottamusmies Yrjö Roth, varat. Tarmo Sivula ja rak.mest. Jaakko Tiilikainen.

Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli teollisuustoimen joht. Hjalmar Krogius.

Lautakunnan kokoukset. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna 28 kertaa. Päytäkirjain pykäläluku oli 1 001, kanslian diaariin merkittyjen asiain luku 1 701 ja lähetettyjen kirjeiden luku 692; pöytäkirjanotteita annettiin 1 631. Satama-johtajan päätösluettelon pykäläluku oli 48 ja otteita annettiin 170.

Julkaisutoiminta. Kertomusvuoden aikana julkaistiin englanninkielinen vuosikertomus sekä sataman taksat sisältävä kirjanen.

Vuokra-asioita ym. Kesko Oy:lle päätettiin vuokrata 8 500 m²:n suuruinen alue Munkkisaaresta 50 vuoden ajaksi asemakaavamuutoksen vahvistamisesta lukien kaupunginvaltuuston 16. 11. 1960 määräämillä sekä muutoin tavanmukaisilla ehdoilla (6. 2. 73 §).

Rake Oy:n vuokraoikeus Länsisataman korttelissa n:o 266 sijaitsevaan varastoalueeseen päätettiin siirtää Vaasan Höyrymylly Oy:lle entisillä vuokraehdoilla (2. 10. 723 §).

Oy. Mercantile Ab:n vuokrasopimusta Ruoholahden varastoalueeseen n:o 55 päätettiin pidentää kaupunginvaltuuston 20. 9. määräämillä ehdoilla 31.12.1989 saakka (16. 10. 769 §).

Kertomusvuoden aikana lautakunta vuokrasi viideksi vuodeksi tai pitemmäksi ajaksi seuraavat alueet:

Vuokraaja	Alue	Pinta- ala, m ²	Vuokrakausi	Indeksilukua vas- taava perusvuok- ra m ² :ltä	Päätös
Kalatukkuliike A. Vainio Joh Nurminen Oy.	Verkkosaaren alue n:o 10	1 248	1. 2. 1961— 31. 12. 1979	200 mk/1951—100	13. 2. 120 §
Merikiito Oy.	Länsisataman varas- toalue n:o 254/d	2 559	1. 4. 1961— 31. 3. 1966	260 mk/1951—100	13. 3. 214 §
Oy. Huolintakeskus Ab	Länsisataman hiiliva- rastoalue n:o 765/a	4 000	1. 7. 1961— 30. 6. 1966	260 mk/1951—100	2. 5. 353 §
	Katajanokan varasto- alue II	3 500	1. 10. 1961— 30. 9. 1966	260 mk/1951—100	20. 12. 964 §

Rakennusten ja varastotilojen vuokraukset. Helsingin Satamaväen Osuusruokalalle Katajanokan huoltorakennuksesta vuokratun 14 m²:n suuruisen huoneen vuokrasuhde merkittiin päättyneeksi 15. 2. (27. 2. 167 §).

Sörnäisten sataman huoltorakennuksen ruokalanpito-oikeus päätettiin antaa rva Aili Mattilalle 1.4. alkaen 75 000 mk:n kuukausivuokrasta (13. 3. 212 §); rakennuksen huoltotilat päätettiin luovuttaa Sörnäs Stevedoring Oy:n hoitoon (27.3.244§). Lisäksi päätettiin huoltorakennuksesta vuokrata 1.6. lukien Sörnäs Stevedoring Oy:lle kaksi huonetta yhteensä pinta-alaltaan 22 m² ja rva Mattilalle yksi huone pinta-alaltaan 11 m², irtisanomisaika 3 kk, kuukausivuokra 650 mk/m² (29. 5. 433 §).

Tupakkatehdas Fennialle yleisestä talletusmakasiinista vuokratun varasto-osaston A III vuokrasuhde merkittiin päättyväksi 30.4. sekä tämä osasto vuokrattiin Suomen Tupakka Oy:lle 1. 5. lukien, irtisanomisaika 6 kk, kuukausivuokra 150 mk/m² (2. 5. 348 §).

Rautatiehallitukselle päätettiin vuokrata Herttoniemen asemarakennuksessa sijaitseva asemapäällikön huoneisto lisätiloineen 1.4. lukien, irtisanomisaika 6 kk, kuukausivuokra 14 250 mk (12. 6. 458 §).

Osuustukkukaupalle päätettiin vuokrata Eteläsataman varastorakennuksesta n:o 49 m²:n suuruinen toimistohuone 16.8. lukien, irtisanomisaika 6 kk, kuukausivuokra 650 mk/m² sekä Merihuolto Oy:lle, Merikiito Oy:lle ja Henry Nielsen Oy:lle yhteisesti 16 m²:n suuruinen toimistohuone 16.8. lukien, irtisanomisaika 6 kk, kuukausivuokra 650 mk/m² (21. 8. 604 §).

Kuorma-autojen Tilauskeskusyhdistyksen Hietalahdenrannassa sijaitsevan autoaseman vuokrasopimusta päätettiin pidentää 1.6.1961—31.5.1966 väliseksi ajaksi, vuosivuokra 26 000 mk indeksiehdoin (21. 8. 606 §).

Uusi Suomi Oy:n vuokraoikeus Ruoholahden varastoalueella n:o 42 sijaitsevaan 469 m²:n suuruiseen varastorakennukseen päätettiin siirtää Pyynikin Myynti Oy:lle 1.9. lukien entisillä vuokraehdoilla (4. 9 647 §).

Laiturihuoltotoiminnasta aiheutuneet korvaukset. Laiturihuollon vastuulla olleista, puuttumaan jääneistä tai vahingoittuneista tavaroista päätettiin suorittaa tavaranomistajille korvauksia 32 tapauksessa yhteensä 803 302 mk.

Hyväksytyt piirustukset. Lautakunta hyväksyi puolestaan kertomusvuoden aikana seuraavat rakennuspiirustukset: Oy. Renlund Ab:n Ruoholahden varasto-alueelle n:o 15 suunnitellun vajarakennuksen (27. 2. 176 §); Helsingin Kala Oy:n

Verkkosaareen suunnitellun jäädyttämörakennuksen (27. 2. 177 §); Kalatukku-liike A. Vainion Verkkosaareen suunnitellun kalasavustamon uudet piirustukset (13. 3. 213 §); Kalastajain Oy:n Verkkosaaren kalansavustamoalueella sijaitsevan rakennuksen muutospiirustukset (15. 5. 386 §); Vesi ja Lämpö Oy:n Länsisataman varastoalueelle suunnitellun varastosuojan (15. 5. 396 §); John Nurminen Oy:n Länsisataman varastoalueille suunniteltujen rakennusten (12. 6. 460 §, 7. 8. 586 §); Oy. Stevedoring Ab:n Länsisatamaan suunnitellun varastosuojan (26. 6. 514 §); Merikiito Oy:n Länsisataman varastoalueelle n:o 765/a suunnitteleman varastosuojan (21. 8. 602 §); Kalastajain Oy:n Verkkosaaren kalansavustamon muutospiirustukset (4. 9. 674 §); Kiitolinja Oy:n Ruoholahden asemarakennuksen muutospiirustukset (11. 9. 676 §); Finnish Stevedores Oy:n, Stevedoring Oy:n ja Åkerman Oy:n yhteiset Länsisataman liikennealueella sijaitsevaan rakennukseen suunniteltujen huonetilojen muutostöiden (2. 10. 725 §) ja Oy. Huolintakeskus Ab:n Katajanokan varastoalue II:n varastorakennuksen piirustukset (20. 12. 964 §).

Taksojen ja maksujen muutokset ja korotukset. Laiturihuoltotaksaa päätettiin korottaa 1. 2.1961 lukien (30. 1. 43 §) sekä 1.1.1962 lukien (20. 12. 962 §).

Yleisen talletusvaraston työmaksuja päätettiin korottaa 1.3. lukien (27. 2. 168 §).

Uuden 150-tonnin satamanosturin käyttötaksa vahvistettiin (27. 3. 251 §).

Satamalaitoksen sähköverkostosta myytävän sähkön hinnaksi päätettiin määrätä sähkölaitoksen tariffin mukainen hinta 20 % korotettuna (27. 3. 255 §).

Koneellisten tavaransiirtolaitteiden käyttötaksa päätettiin korottaa 1.1.1962 lukien (16. 10. 766 §).

Varastosuojien ja varastoimisalueiden paikanvuokrataksa päätettiin korottaa 1.1.1962 lukien (27. 11. 894 §).

Alusten köysien laituriin kiinnittämisestä ja irroittamisesta sekä satamaluotsauksesta kannettavat maksut, jotka satamapalveluskuntaan kuuluvilla on oikeus kantaa näistä suorittamistaan sivutehtävistä, päätettiin korottaa 1.1.1962 lukien (11. 12. 933 §).

Kaupunginvaltuuston 14.6. hyväksymää ja sisäasiainministeriön 25. 7. vahvistamaa liikennemaksutaksaa alettiin soveltaa 1.8. lukien (2. 10. 704 §).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle mm. seuraavista asioista, jotka koskivat: tonttien vuokraamista Hernesaaresta (6. 2. 69 §, 27. 3. 257 §); Katajanokan ja Eteläsataman raudesuunnitelmia (6. 2. 79 §); kaupungin kaduissa tehtävien kaivuiden suoritus- ja valvontataksaan tehtävää lisäystä (13. 2. 113 §); Matalasalmenkadulta Munkkisaaren eteläistä rantaa pitkin Merikadulle johtavan läpikulkutien rakentamista (13. 2. 114 §); yksityisten kiitolinjoihin tuoman ulkomaantavaran tullikäsitteilypaikkaa (13. 2. 116 §); Sörnäisten sataman kiertotien suunnitelmaa (13. 2. 126 §); ansiomerkkien myöntämistä satamalaitoksen viranhaltijoille (27. 2. 165 §); satamaluotsien virkapuvun muutosehdotusta (13. 3. 211 §); Sörnäisten taseuristeyksien varoituslaitteiden toiminnan varmistamista (27. 3. 252 §); raiteen siirtämistä Ruoholahden sillan kohdalla (27. 3. 254 §); Kumpulän radan rakentamista ja Sörnäisten ratapihan järjestelyä (17. 4. 307 §); vanhan matkustajapaviljongin ja varastorakennuksen purkamista (17. 4. 310 §); Kulosaaren sillan ja sen liittymisteiden hoitoa ja kunnossapitoa (2. 5. 350 §, 4. 9. 643 §); puhelinkaapelin asentamista Kulosaaren siltaan (15. 5. 387 §); Katajanokan III varastorakennuksen

suunnitteluperusteita (15. 5. 391 §); uusitun liikennemaksutaksan käytäntöön ottamista (29. 5. 442 §); tuulaakin perimisestä aiheutuvien kulujen korvaamista satamalaitokselle (29. 5. 444 §); osallistumista Suomen Satamaliiton liittokokoukseen Oulussa (15. 6. 481 §); nosturilaitoksen muodostamista erilliseksi osastoksi (18. 9. 683 §); valtiolle kuuluvan alueen siirtämistä kaupungin hallintoon Sörnäisten satamassa (2. 10. 722 §); Oy. Ford Ab:n vuokra-alueiden vuokran tarkistamista (30. 10. 801 §); Hernesaaren alueen laajentamista (30. 10. 804 §); jaoston asettamista tutkimaan Länsisataman rakennussuunnitelmia (27. 11. 896 §); tuontitavara-lastien merkitsemistä (11. 12. 940 §) sekä Jätkäsaaren laiturin rakennusohjelmaa ja Länsisataman talletusvaraston suunnittelua (20. 12. 996 §).

Lausuntoja. K a u p u n g i n h a l l i t u k s e l l e annettiin seuraavat lausunnot asioista, jotka koskivat: Katajanokalla sattuneesta nosturivauriosta aiheutuneen vahingon korvaamista (6. 2. 59 §); kaupungin rantojen puhtaanapitoa (6. 2. 61 §); tulenaran nesteen varastoimista (6. 2. 74, 93 §); Herttoniemen asemarakennuksen siirtämistä satamalautakunnan hallintoon (6. 2. 75 §); aloitetta Töölönlahden saastumisen estämiseksi (6. 2. 92 §); alueiden vuokraamista Hernesaaresta Oy. Ford Ab:lle (13. 2. 112 §); autokatsastuskonttorin teiden rakentamista Munkkisaaren ja Merisataman alueella (13. 2. 117 §); Hanasaaren voimalaitoksen tontin laajentamista (13. 2. 119 §); lainan myöntämistä Brändö Seglare -nimiselle yhdistykselle (13. 2. 122 §); asiattoman oleskelun kieltämistä Helsingin satamien alueella (13. 2. 123 §); Merisataman viemärivereden puhdistamosuunnitelmaa (17. 2. 149 §); Munkkisaaren autohallirakennuksen luonnospiirustuksia (17. 2. 150 §); puhelinkaapeleiden asentamista Runeberginkadun rautatiesillan onteloon (27. 2. 174 §); edustajien lähettämistä Satamaliiton ylimääräiseen liittokokoukseen (13. 3. 208 §); varastoalueen vuokraamista Oy. Stevedoring Ab:lle (13. 3. 218 §); Kuusisaaren ja Munkkiniemen välisen sillan ja penkereen suunnitelmia (13. 3. 219 §); Suomen Merimies-Unionin J/M Tursoa koskevaa kirjettä (27. 3. 246 §); Nyländska Jaktklubben -nimisen seuran 100-vuotisjuhlien ajaksi käyttöön anottua laituritilaa (27. 3. 250 §); Katajanokan kanavan seudun liikenteen järjestelyä (17. 4. 305 §); Länsisataman ja Merisataman valaistuksen parantamista (17. 4. 306 §); alueen vuokraamista Laajasalon öljysatamasta Aerosun Oy:lle (2. 5. 358 §); Hevossalmen kääntösillan hoitoa (15. 5. 389 §); Oy. G. W. Sohlberg Ab:n omistaman raiteen avaamista Herttoniemen aseman käyttöön (15. 5. 390 §); ylikäytävän rakentamista Valimontiellä (29. 5. 438 §); katu- ja viemäritöitä v. 1962 (29. 5. 439 §); Itämerenkadun liikenteen järjestelyä (15. 6. 486 §); työurakkasopimuslomakkeen käytäntöön ottamisesta (26. 6. 518 §); hiekkasataman rakentamista Lauttasaareen (26. 6. 519 §); Lauttasaaren sillan liikennöimisestä annetun valtioneuvoston päätöksen muuttamista (26. 6. 522 §); valtion jäänmurtajille kesän ajaksi järjestettäviä laituri paikkoja (4. 9. 627 §); avustuksen myöntämistä Suomen Merimieslähetykselle (4. 9. 628 §); vuositilintarkastajien v:n 1960 kertomusta (4. 9. 629 §); Siltasaaren kärjen ranta-alueen kunnostamista (4. 9. 640 §); vesiurheilua varten tarvittavan alueen varaamista Soutustadionin ympäristöstä (4. 9. 641 §); rautatien tasoylikäytävien liikenneturvallisuutta Ruoholahdessa (4. 9. 644, 645 §); Vaasan Höyrymylly Oy:n alueen laajentamista (4. 9. 648 §); Nihtisaaren rakennusten luovuttamista satamalautakunnalle (4. 9. 650 §); satamamaksutaksan uusimista (11. 9. 677 §); kalatukkukeskuksen suunnittelukomitean mietintöä (18. 9.

690 §); Sörnäisten tasoylikäytävän varoituslaitteiden erikoisjohtosääntöjä (18. 9. 693 §); teollisuustontin myyntiä Herttoniemestä Oy. Gustav Paulig Ab:lle (18. 9. 694 §); Katajanokan sataman sähköverkoston siirtämistä satamalaitoksen käyttöomaisuuteen (2. 10. 715 §); Helsingin vapaavarastokysymystä ja warranttitiloja (2. 10. 718 §); betonitehtaan sijoittamista Jätkäsaareen (2. 10. 721 §); Ruoholahden sillan pääpiirustusten hyväksymistä (16. 10. 771 §); Särkän aallomurtajan viimeistelytöitä (16. 10. 772 §); Suomen Meripelastusseuran avustusanomusta (16. 10. 773 §); Eteläsataman ulkokäymälän pääpiirustuksia (16. 10. 781 §); John Nurminen Oy:n anomusta vesijohdon rakentamisesta Majakkakatuun (30. 10. 807 §); maa-alueen tasoittamista ja päällystämistä Hernesaarenkadulla (27. 11. 891 §); Salmisaaren Veneveistämö Oy:ltä vapautuvan tontin ja rakennuksen käyttöä (27. 11. 893 §); vapaavaraston tai vapaasataman perustamista Helsinkiin (27. 11. 895 §); Hanasaaren alueen siirtämistä teollisuuslaitosten lautakunnan hallintoon (27. 11. 899 §); Helsingin sataman valaistusta (20. 12. 965 §); Merisataman tasoylikäytävän ja lisäraiteen rakentamista (20. 12. 967 §) sekä erään liikennemaksutaksassa vahvistetun liikennemaksun oikaisemista (20. 12. 970 §).

P a l k k a l a u t a k u n n a l l e annettiin lausunnot asioista, jotka koskivat: vuorotyölisän maksamista virka- tai työsopimussuhteessa oleville kuukausipalkkaisille rakennusmestareille (29. 5. 428 §) ja ylimääräisten leskieläkkeiden myöntämistä (18. 9. 684, 685 §).

K i i n t e i s t ö l a u t a k u n n a l l e annetut lausunnot koskivat: Katajanokan kanavan seudun liikenteen järjestelyä (27. 2. 163 §) ja kahvila-alueen sijoittamista Taivallahteen (27. 3. 249 §).

T e o l l i s u u s l a i t o s t e n l a u t a k u n n a l l e annettiin lausunto alueen vuokraamisesta sähkölaitoksen varmuusvarastoa varten (27. 11. 901 §).

Satamalaitos

Satamalaitoksen ja sen osastojen päälliköt. Satamalaitosta johti satamajoht. Kristian Eiro ja osastopäällikköinä toimivat kansliaosastolla siht. Sampsa Järvelä, kassa- ja tiliosastolla satamakamr. Paavo Jäntti, satamakonttorissa satamakapt. Georg Häggström, varastoimis- ja laiturihuolto-osastolla varastoimistoimen joht. Tauno Teräs sekä satamarakennusosastolla satamarak.pääll. Veli Rahikainen.

Henkilökunta

Satamarakennusosasto. Eläkkeelle siirtyneelle osastokamr. Alfrid Nygrénille myönnettiin ero virastaan 19. 4. lukien (27. 3. 241 § ja virkaan nimitettiin sosionomi Johannes Karonen 1. 7. lukien (29. 5. 426 §). Dipl. ins. Kauko Rautanen nimettiin 30. palkkaluokan insinöörin virkaan 1. 6. lukien (29. 5. 425 §).

Sairauslomat. Viranhaltijoille ja työsuhteessa oleville virkasäännön mukaisia sairauslomaetuja nauttiville myönnettiin kertomusvuoden kuluessa sairauslomia 313 tapauksessa. Sairauspäivien lukumäärä oli 4 837, joista 3 929 päivää täysin palkkaeduin, 897 päivää 2/3 palkkaeduin sekä 11 päivää palkatta.

Henkilökunnan lukumäärä. Satamalaitoksen palveluksessa oli 31.12. henkilökuntaa seuraavasti: virkasuhteessa olevia 603, työsuhteessa kuukausipalkkaisia 172 ja tuntipalkkaisia 504. Henkilökunta jakaantui satamalaitoksen eri osastoille seuraavasti:

	Virkasuhteessa	Työsuhteessa	
		Kuukausipalkkaisia	Tuntipalkkaisia
Kansliaosasto ¹⁾	8	—	—
Kassa- ja tiliosasto	43	3	—
Satamakonttori	36	19	—
Varastoimis- ja laiturihuolto-osasto	453	89	10
Satamarakennusosasto	63	61	494
Yhteensä	603	172	504

Henkilökunnasta oli miespuolisia 1 157 ja naispuolisia 122.

Varastorakennukset, laituripituus ym.

Eteläsataman varastorakennusten lattia-ala oli kertomusvuoden päättyessä 87 075 m² ja Länsisataman varastorakennusten 41 780 m². Matkustajalaiturin uusi varastorakennus M 4, lattia-alaltaan 4 355 m², otettiin käyttöön elokuussa siten, että ensimmäisenä purki sinne lastinsa ms. »Inari» 8.8. Matkustajalaiturin puinen varastosuoja n:o 5, lattia-alaltaan 500 m², purettiin toukokuussa ja Katajanokan puinen varastosuoja n:o 10, 1 820 m², heinäkuussa. Katajanokan varastorakennus K III:n perustustyöt alkoivat syyskuussa, urakoitsijana oli Oy. Kreuto Ab.

Kaupungin omistamien, vähintään 2 m:n syvyisten varsinaisten meriliikennelaiturien pituus oli kertomusvuoden päättyessä 5 938 m, johon määrään ei sisälly saaristoliikennelaitureita eikä rakennustarvikkeiden yms. purkamiseen tarkoitettuja laitureita, vaikka niiden syvyys olisi yli 2 m.

Sompasaaren sekä Jätkäsaaren laiturin jatkeen laiturityöt jatkuivat edelleen. Kertomusvuonna aloitettiin Kesko Oy:lle vuokratun tontin kohdalle Hernesaareen tulevan 97 m:n pituisen laiturin rakennustyöt, urakoitsijana Silta ja Satama Oy.

Vesialueita täytettiin satamarakennusosaston valvonnassa yhteensä 93 590 m², josta sataman varsinaisen maa-alueen lisäys oli 32 590 m².

Uusia haarukkatrukkeja hankittiin viisi. Käytöstä poistetuista neljästä trukista kaksi luovutettiin rakennusvirastolle ja kaksi myytiin romuliikkeille. Kaksi poistettua kuorma-autoa luovutettiin rakennusvirastolle. Tilalle hankittiin kaksi pakettiautoa.

Sähkölaitoksen Hanasaaren voimalaitoksen laiturille rakennettu 150-tonnin (nostokykyinen) nosturi siirtyi satamalaitoksen hallintoon 1.1. ja sen käyttöön 15.3. alkaen.

Kertomusvuoden päättyessä oli satamalaitoksella 76 laiturinosturia, 13 auto-osturia, 49 haarukkatrukkia ja 7 vaunusiirtotraktoria.

¹⁾ Satamajohtaja mukaan luettuna.

Satamaliikenne

Kertomusvuoden talvi oli harvinaisen lämmin, joten satama oli jäätön koko talven lukuun ottamatta vähäistä ohutta jäätä Sörnäisten ja Herttoniemen satamien lahdissa. Jäänmurtaaja Otso oli ensimmäisen kerran koko olemassaolonsa aikana aivan ilman työtä. Liikenne jatkui verrattain tasaisesti läpi vuoden. Toukokuun loppupuolella oli tosin jonkin verran ruuhkaa satamissa. 6.12. vallitsi harvinaisen kova myrsky, jonka seurauksena merivesi nousi 105 cm yli normaalikorkeuden. Satamakonttorin päiväkirjojen mukaan oli tämä uusi ennätys Helsingissä.

Satamaan saapui kertomusvuoden aikana 7 943 (ed. v. 6 849) alusta, joiden nettovetomäärä oli 3 641 966 (3 247 372) rekisteritonnia, ja sieltä lähti 7 942 (6 856) alusta, joiden nettovetomäärä oli 3 640 993 (3 244 912) rekisteritonnia. Kertomusvuoden aikana saapuneiden alusten lukumäärä lisääntyi 1 094 aluksella ja vetomäärä 394 594 rekisteritonnilta eli 12.2 %, lähteneiden alusten lukumäärä lisääntyi 1 086 aluksella ja vetomäärä 396 081 rekisteritonnilta eli 12.2 %.

Helsingin satamassa käyneiden alusten luku- ja vetomäärä eri kuukausina oli seuraava:

Kuukausi	Ulkomainen merenkulku		Rannikkoliikenne		Yhteensä	
	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia	Lukumäärä	Nettovetomäärä, rek. tonnia
<i>Saapuneet alukset:</i>						
Tammikuu	234	223 732	89	17 113	323	240 845
Helmikuu	192	193 944	21	11 487	213	205 431
Maaliskuu	249	206 874	71	17 627	320	224 501
Huhtikuu	285	213 378	225	22 142	510	235 520
Toukokuu	362	311 827	414	36 001	776	347 828
Kesäkuu	383	325 999	493	47 443	876	373 442
Heinäkuu	382	349 464	479	44 111	861	393 575
Elokuu	407	355 858	588	52 590	995	408 448
Syyskuu	392	287 563	509	50 589	901	338 152
Lokakuu	371	288 688	500	47 808	871	336 496
Marraskuu	352	232 218	459	41 729	811	273 947
Joulukuu	307	245 711	179	18 070	486	263 781
Koko vuosi	3 916	3 235 256	4 027	406 710	7 943	3 641 966
<i>Kotipaikka:</i>						
Helsinki	1 024	1 067 901	137	59 958	1 161	1 127 859
Muulla kotimaassa	711	508 276	3 890	346 752	4 601	855 028
Ulkomailla	2 181	1 659 079	—	—	2 181	1 659 079
<i>Lähteneet alukset:</i>						
Tammikuu	230	221 308	89	17 113	319	238 421
Helmikuu	186	191 990	21	11 487	207	203 477
Maaliskuu	256	218 429	71	17 627	327	236 056
Huhtikuu	285	219 991	225	22 142	510	242 133
Toukokuu	359	304 052	414	36 001	773	340 053
Kesäkuu	397	335 610	493	47 443	890	383 053
Heinäkuu	371	338 167	479	44 111	850	382 278
Elokuu	402	349 073	588	52 590	990	401 663
Syyskuu	408	305 588	509	50 589	917	356 177
Lokakuu	356	266 538	500	47 808	856	314 346
Marraskuu	347	210 154	459	41 729	806	251 883
Joulukuu	318	273 383	179	18 070	497	291 453
Koko vuosi	3 915	3 234 283	4 027	406 710	7 942	3 640 993
<i>Kotipaikka:</i>						
Helsinki	1 025	1 073 508	137	59 958	1 162	1 133 466
Muulla kotimaassa	710	512 047	3 890	346 752	4 600	858 799
Ulkomailla	2 180	1 648 728	—	—	2 180	1 648 728

Ulkomainen merenkulku. Saapuneiden alusten lukumäärä oli 411 eli 11.7 % ja vetomäärä 298 872 nettorekisteritonna eli 10.2 % suurempi kuin edellisenä vuonna sekä lähteneiden alusten lukumäärä 403 eli 11.5 % ja vetomäärä 300 359 rekisteritonna eli 10.2 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Saapuneista aluksista oli suomalaisia 1 735, yhteensä 1 576 177 nettorekisteritonna eli 48.7 % ja ulkomaisia 2 181, yhteensä 1 659 079 rekisteritonna eli 51.3 % ulkomaisessa merenkulussa saapuneiden alusten koko vetomäärästä. Lähteneistä aluksista oli suomalaisia 1 735, yhteensä 1 585 555 rekisteritonna eli 49.0 % ja ulkomaisia 2 180, yhteensä 1 648 728 nettorekisteritonna eli 51.0 % ulkomaisessa merenkulussa lähteneiden alusten koko vetomäärästä.

Rannikkoliikenne. Sekä saapuneiden että lähteneiden alusten lukumäärä oli kertomusvuonna 683 eli 20.4 % ja vetomäärä 95 722 nettorekisteritonna eli 30.8 % suurempi kuin edellisenä vuonna.

Ulkomainen tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna meritse 2 514 591 painotonna tavaraa ja lähti ulkomaille 689 655 painotonna. Koko ulkomainen tavaraliikenne oli siis 3 204 246 painotonna (ed. v. 2 600 920, 860 688 ja 3 461 608). Tuonti väheni kertomusvuonna edelliseen vuoteen verraten 86 329 painotonna eli 3.3 %. Koko ulkomainen tavaraliikenne väheni 257 362 painotonna eli 7.4 % viennin vähentyessä 171 033 painotonna eli 19.9 %.

Tuonti ja vienti jakaantuivat kertomusvuoden aikana eri kuukausien kesken seuraavasti:

Kuukausi	Tuonti painotonna	Vienti painotonna	Yhteensä painotonna
Tammikuu	221 462	59 598	281 060
Helmikuu	169 845	56 320	226 165
Maaliskuu	167 547	62 052	229 599
Huhtikuu	199 820	64 795	264 615
Toukokuu	214 237	61 739	275 976
Kesäkuu	179 283	70 262	249 545
Heinäkuu	152 899	57 376	210 275
Elokuu	216 266	54 154	270 420
Syyskuu	252 557	51 383	303 940
Lokakuu	287 436	55 030	342 466
Marraskuu.....	200 650	53 788	254 438
Joulukuu	252 589	43 158	295 747
Koko vuosi	2 514 591	689 655	3 204 246

Suomalaiset alukset toivat Helsinkiin ulkomailta tavaraa 1 592 240 painotonna eli 63.3 % Helsingin tuonnista ja ulkomaiset alukset 922 351 eli 36.7 %. Suomalaiset alukset veivät Helsingistä 267 370 painotonna eli 38.8 % Helsingin viennistä ja ulkomaiset alukset 422 285 painotonna eli 61.2 %. Koko Helsingin sataman tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 1 859 610 painotonna eli 58.0 % ja ulkomaisten alusten osalle 1 344 636 painotonna eli 42.0 %. Edellisenä vuonna tuotiin suomalaisilla aluksilla tavaraa 59.8 % ja ulkomaisilla aluksilla 40.2 %

32. Satamahallinto

ja vietiin suomalaisilla aluksilla 44.0 % ja ulkomaisilla aluksilla 55.1 %, koko tavaraliikenteestä tuli suomalaisten alusten osalle 56.1 % ja ulkomaisten alusten osalle 43.9 %.

Tuontitavarat jakaantuivat v. 1961 ja 1960 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1961	1960
	Painotonna	Painotonna
Kappaletavara	366 817	334 894
Metallit ja metallitavara	332 985	314 206
Vilja ja viljatuotteet.....	41 179	22 953
Kivihiili ja koksi	841 635	937 858
Öljyt	553 170	606 880
Lannoitusaineet	15 323	23 716
Muu tavara	363 482	360 413
Yhteensä	2 514 591	2 600 920

Vientitavarat jakaantuivat v. 1961 ja 1960 seuraaviin pääryhmiin:

Tavararyhmä	1961	1960
	Painotonna	Painotonna
Kappaletavara	31 941	41 608
Paperi	79 016	128 969
Pahvi ja kartonki	27 682	38 259
Puuhioke ja selluloosa	15 544	91 560
Vaneri	25 216	37 355
Sahattu puutavara	204 316	234 240
Sahaamaton puutavara	177 788	185 701
Muu tavara	128 152	102 996
Yhteensä	689 655	860 688

Sahattua puutavaraa vietiin kertomusvuonna 72 970 standarttia, edellisenä vuonna 83 657 standarttia. Sahaamatonta puutavaraa vietiin kertomusvuonna 373 890 m³, edellisenä vuonna 387 341 m³. Nämä määrät sisältyvät painotonneina ilmastuina edelläolevaan tilastoon.

Kotimainen tavaraliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kotimaasta tavaraa 1 262 581 painotonna ja lähti 11 551 painotonna. Koko kotimainen tavaraliikenne oli siis 1 274 132 painotonna (ed. v. 868 111, 13 390 ja 881 501 painotonna). Tavaraliikenne lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna 392 631 painotonna eli 44.5 %.

Tavaraa saapui seuraavasti:

Tavararyhmä	m ³	1961	m ³	1960
		Painotonna		Painotonna
Sahattu puutavara	—	—	603	362
Halot	10 399	6 239	12 750	7 650
Hiekka	904 253	370 155	555 236

Tavararyhmä	m ³	1961 Painotonna	m ³	1960 Painotonna
Kalkki ja sementti	·	171 398	·	144 247
Öljyt	·	179 219	·	159 220
Kasvikset	·	46	·	295
Kalat	·	137	·	175
Muu tavara	·	1 289	·	926
Yhteensä	·	1 262 581	·	868 111

Tavaraa lähetettiin seuraavasti:

Tavararyhmä	m ³	1961 Painotonna	m ³	1960 Painotonna
Kappaletavara	·	—	·	866
Öljyt	·	9 501	·	9 325
Sahattu puutavara	20	12	327	916
Muu sahaamaton puutavara	380	266	1 387	625
Hiekka	·	314	·314	472
Muu tavara	·	1 458	·	1 186
Yhteensä	·	11 551	·	13 390

Ulkomaan matkustajaliikenne. Helsingin sataman kautta saapui kertomusvuonna 68 738 matkustajaa ja lähti 67 835 (ed. v. 59 968 ja 61 273).

Jäänmurtaja Otso ei leudon talven vuoksi joutunut suorittamaan ainoatakaan hinausta. Tosin alus miehitettiin ja pantiin ajokuntoon, mutta sen ei tarvinnut lähteä kertaakaan asemapaikaltaan avustustehtäviin. Alus loi telakalla vuosikorjausta varten 10.—12.4. välisenä aikana.

Satamajäänmurtaja Turso oli kulussa 413 t kulkien tänä aikana 1 612 meripeninkulmaa. Se kulutti kaasuöljyä 78 tn ja erilaisia koneöljyjä 681 kg. Turso toimitti 258 hinausta, joista veloitettiin yhteensä 8 619 000 mk. Turso antoi aluksille 406 m³ vettä, jonka kuljetuksesta veloitettiin 119 000 mk. Alus oli telakalla 10.4.—9.5. ja 11.9.—9.10. välisinä aikoina vuosikorjausta varten.

Satamavesipostit. Vesimittarien mukaan otettiin satamavesiposteista vettä 110 246 m³, josta 74 991 m³ myytiin aluksille, 7 663 m³ annettiin maksutta valtion jäänmurtajille, jäänmurtaja Otso käytti 347 m³ ja Turso 414 m³. Loppuosa oli hukkavettä.

Kompassien tarkistus. Kompassejaan tarkistuttamassa kävi kertomusvuonna kaikkiaan 69 alusta, joista 33 oli ollut kiinnitettynä tarkistuspoijuun ja 36 tarkistuspaalustoon. Alukset maksoivat poijun tai paaluston käytöstä yhteensä 72 500 mk.

Vuokraveneet. Purjehduskautena hyväksyttiin satama-alueella liikennöimään 36 vuokramoottorivenettä.

Nosturit. Nosturien käyttötunteja oli kaikkiaan 99 441 (ed. v. 112 406) ja tuntimäärä oli 12 965 eli 11.5 % pienempi kuin edellisenä vuonna. Vähennystä käyttötuntimäärässä tapahtui seuraavasti: Matkustajalaituri 568 t eli 5.6 %, Katajanokka 3 372 t eli 8.1 %, Jätkäsaaren laiturin kappaletavaranosturit 4 323 t eli

32. Satamahallinto

10.1 %, Saukon hiilisatama 4 687 t eli 38.2 % sekä Hanasaaren nosturit 200 t eli 5.3 %. Jätkäsaaren laiturin 25-tonnin nosturin käyttötuntimäärä lisääntyi 47 t eli 3.3 %. Eri kuukausien käyttötuntimäärät jakaantuivat seuraavasti:

Vuosi ja kuukausi	Eteläsataama		Länsisatama			Sörnäisten satama		Käyttötunteja yhteensä
	Matkustajalaituri	Katajanokka	Jätkäsaari		Saukko	Hanasaari		
			25-tn nosturi 1 kpl	Kappale-tavara-nosturit 26 kpl		Kappale-tavara+hiilinosturit 2 kpl	150-tn nosturi 1 kpl ¹⁾	
1961								
Tammikuu ...	867	2 786	93	3 086	809	338	—	7 979
Helmikuu ...	814	2 809	97	2 785	616	325	—	7 446
Maaliskuu	929	3 423	124	3 311	306	335	—	8 428
Huhtikuu	815	3 415	116	2 946	802	284	23	8 401
Toukokuu	923	3 790	114	3 786	695	401	19	9 728
Kesäkuu	464	3 495	133	3 594	602	288	2	8 578
Heinäkuu	559	2 639	102	3 219	217	199	6	6 941
Elokuu	576	2 556	137	2 842	435	233	19	6 798
Syyskuu	734	3 192	213	2 686	655	262	28	7 770
Lokakuu	874	3 509	137	3 282	581	328	10	8 721
Marraskuu	925	3 147	134	3 639	905	298	20	9 068
Joulukuu	1 149	3 579	90	3 499	953	302	11	9 583
Koko vuosi ...	9 629	38 340	1 490	38 675	7 576	3 593	138	99 441
Näistä ylityötunteja	1 330	4 976	439	6 057	510	305	59	13 676
1960	10 197	41 712	1 443	42 998	12 263	3 793	—	112 406
Näistä ylityötunteja	1 747	6 223	412	7 474	1 597	548	—	18 001

Hiilinostureilla purettujen alusten lukumäärä oli kertomusvuoden aikana 496. Aluksista purettiin 302 592 tn hiiltä ja koksia. Hiilitarhoista kuormattiin hiiltä ja koksia 9 839 tn.

Kappale-tavaranostureilla purettiin tai lastattiin yhteensä 2 400 alusta, joista 1 064 Katajanokalla, 1 037 Länsisatamassa ja 299 Matkustajalaiturilla.

Autonostureiden (13 kpl) työtuntien lukumäärä oli 11 861.

Haarukkatrukkien (49 kpl) työtuntien lukumäärä oli 86 535 ja *vaununsiirto-traktoreiden* (7 kpl) 3 439.

Varastoimis- ja laiturihuoltotoiminta

Yleiseen varastoon otettujen ja siitä annettujen tavarain määrä tonneina v. 1959—1961 selviää seuraavasta yhdistelmästä:

Vuosineljännes	1961		1960		1959	
	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu	Otettu	Annettu
Tammi-maaliskuu	8 140	8 196	9 293	7 987	6 930	8 552
Huhti-kesäkuu	10 197	9 466	8 550	8 750	5 982	7 663
Heinä-syyskuu	10 454	10 839	6 602	8 598	5 058	6 454
Loka-joulukuu	10 215	9 947	10 439	7 421	11 476	7 732
Koko vuosi	39 006	38 448	34 884	32 756	29 436	30 401

¹⁾ 15. 3. 1961 lähtien satamalaitoksen hallinnassa.

Kertomusvuoden alkaessa oli yleisessä varastossa tavaraa 13 271 tn, joten hallussa ollutta tavaraa oli yhteensä 52 277 tn. Varastosta annettiin 38 448 tn ja v:een 1962 jäi varastoon 13 829 tn. Tavaravaihto nousi kertomusvuonna 77 454 tonniin, vastaten 67 640 tn v. 1960 ja 59 837 tn v. 1959.

Yleiseen varastoon otettujen tavaraerien lukumäärä oli kertomusvuonna 8 394, edellisenä vuonna 8 807 ja 9 086 v. 1959. Yleisestä varastosta annettujen tavaraerien lukumäärä oli vastaavasti 38 239, 37 291 ja 40 348.

Yleisen varaston tallettajille annettiin vastaanottokuitteja 8 394, edellisenä vuonna 8 807 ja 9 086 v. 1959. Talletustodistuksia warrantteineen annettiin vastaavasti 18, 38 ja 48.

Kertomusvuonna oli käytössä 5 autovaakaa. Punnitustodistuksia annettiin 80 245, edellisenä vuonna 94 902 ja 95 578 v. 1959.

Matkustajalaiturille saapui maan muista satamista tullaamatonta tuontitavaraa, joka laiturihuollon toimesta purettiin satamalaitoksen makasiineihin seuraavasti:

Vuosineljännes	1961 tn	1960 tn	1959 tn
Tammi-maaliskuu	1 180	3 063	360
Huhti-kesäkuu	1 287	1 908	345
Heinä-syyskuu	1 349	656	428
Loka-joulukuu	1 878	1 068	483
Koko vuosi	5 694	6 695	1 616

Laiturihuoltotoimintaa v. 1959—1960 valaisee seuraava taulukko:

Vuosi ja vuosineljännes	Alusten lukumäärä	Tavaralähetysten lukumäärä		Kokonaislasti tonnia	
		Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta	Kaikkiaan	Siitä laiturihuollon kautta
1961					
Tammi-maaliskuu	466	58 490	56 729	231 064	173 197
Huhti-kesäkuu	594	61 224	59 113	271 060	179 563
Heinä-syyskuu	594	54 435	52 628	214 482	140 068
Loka-joulukuu	547	66 482	64 556	265 115	183 028
Koko vuosi	2 201	240 631	233 026	981 721	675 856
1960	1 892	215 830	209 592	915 522	637 354
1959	1 864	198 495	193 376	795 475	557 039

Tullipakkahuoneen ulkopuolella toimiva vaakamestari. Tullipakkahuoneen ulkopuolella suoritettuihin tavarain punnituksiin käytettiin yhteensä 7 920 t ja tavaraa punnittiin 40 969 tn. Toimituksista vaakamestari kantoi korvauksia kaikkiaan 2 441 360 mk, mistä määrästä tuli hänen omaksi palkakseen 845 000 mk, hänen apulaistensa palkkoihin 1 289 920 mk ja muihin kustannuksiin 306 440 mk.

Satamarakennustoiminta

Toimintapiiri ja työvoima. Satamarakennusosaston varsinaisiin tehtäviin kuuluu satama-alueiden, laituri- ja väylien suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito, satamien rakennusten kunnossapito, satamiin kuuluvien kaupungin huolehdittavien rautateiden kunnossapito, suunnittelu ja rakentaminen, satama-alueilla olevien katujen ja liikenneväylien rakentaminen ja kunnossapito ja näiltä alueilta vuokrattavien tonttien merkitseminen. Satamarakennusosasto suorittaa vastaavanlaisia tehtäviä myös satamaliikenteelle osittain luovutetuilla alueilla sekä muual- lakin kuin satama-alueilla niiden rautatieraitteiden kunnossapidon ja rakentamisen, joista huolehtiminen kuuluu kaupungille. Niinikään satamarakennusosasto suunnittelee ja rakentaa sille kuuluvat sillat sekä suorittaa toimintapiiriinsä liittyviä töitä kaupungin muiden viranomaisten ja yksityisten laskuun.

Satamarakennusosasto teki esityksen tai antoi lausunnon satamalautakunnalle 155 asiasta, joista 89 koski rakentamista tai suunnittelua, 25 vuokrausasioita tai rakennusten piirustuksia ja 41 hallinto-, henkilö- tai palkka-asioita. Satamarakennusosasto antoi lausuntoja myös muille kaupungin viranomaisille.

Henkilökunta. Teknilliseen henkilökuntaan kuuluivat satamarakennuspäällikkö, yli-insinööri, 18 insinööriä, kaksi arkkitehtia, neljä mittausteknikkoo ja seitsemän piirtäjää. Vuoden lopussa oli apulaissatamarakennuspäällikön virka avoinna. Kirjanpidosta, työntekijäin kortistosta ja muista toimistotehtävistä huolehti osaston kamreeri, kirjanpitäjä ja viisi toimistoapulaista. Tilapäisiä viranhaltijoita oli kaksi toimistoapulaista. Suoranaista työnjohtoa hoiti 31 vakinaista rakennusmestaria, (yksi vakinaisen rakennusmestarin virka oli avoinna) ylikonemestari ja keskimäärin 17 ylimääräistä rakennusmestaria. Vakinaisten työntekijäin määrä oli vuoden lopussa 459. Työntekijöistä viisi kuoli ja 21 siirtyi eläkkeelle. Vuosilomaa sai 458 työntekijää yhteensä 12 529 työpäivää. Työntekijäin sairaustapauksia oli 794 ja sairauslomapäiviä 8 921, joista 6 617 täysin, 2 214 kahden kolmanneksen ja 90 puolin palkkaeduin.

Satamien korjaus ja kunnossapito. Määrärahoja oli talousarviossa 94.55 mmk, v:lta 1960 siirtyi 2.5 mmk, ylitysoikeus oli 1 710 328 mk. Kustannukset olivat 98 760 328 mk.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: rakennuksia varten oli määrärahoja 19 mmk, tilillä Irtonaiset laitteet oli määrärahoja 11 mmk, tilillä Yleiset laitteet 3.3 mmk sekä tavarain ja uponneiden veneiden poistamiseen satama-alueilta 250 000 mk, jotka kaikki määrärahat käytettiin kokonaan; tilillä Kiinteät laitteet oli määrärahoja 61 mmk, ylitysoikeus oli 1 710 328 mk ja menot 62 710 328 mk, v:lta 1960 siirtynyt 2.5 mmk käytettiin kahvila Tuuliviirin korjauskustannuksiin.

Rakennusten korjaus ja kunnossapito kohdistui edelleen niiden kunnan säilyttämiseksi välttämättömiin toimenpiteisiin sekä muutoksiin. Ulko-ovia korjattiin öljy- ja vuotavarastossa, Katajanokan ja Länsisataman huoltorakennuksissa, Katajanokan varastorakennuksissa n:o 1, 6 ja 12 sekä Länsisataman K-varastossa. Kattiloiden sisämuuraukset uusittiin Länsisataman huoltorakennuksessa ja Katajanokan varastorakennus n:o 2:ssa. Vesikatot tervattiin Länsisataman varastorakennuksissa G, I, D, F ja L ja huoltorakennuksen katto maalattiin. Syöksytorvet

uusittiin Katajanokan varastorakennuksissa n:o 2, 3 ja 6. Länsisataman G-varastorakennusta varten tehtiin 2 uutta tullivartijakoppia. Matkustajalaiturin kahvila Tuuliviiri laajennettiin ja korjattiin perusteellisesti 2.5 mmk:n erikoismäärärahaa käyttäen. Työ valmistui 29.3. IV tullikamarin toimistoa laajennettiin. Kustannukset nousivat 3.48 mmk:aan. Korjaus valmistui huhtikuun puolivälissä. Molempien vm. töiden urakoitsijana oli Rakennus Oy. Jaakko Kankkunen.

Sörnäisten keskipistolaiturin paalutusta ja arkkuja vahvistettiin ja ylärakenne uusittiin kokonaan. Pohjoissataman T-laiturin eteläisen haaran arkkurakenteet uusittiin 58 m:n matkalla. Katajanokan kärjessä uusittiin hiilen- ja kipsinpurkauslaiturin ylärakenne. Hakaniemenlaiturin itäpäässä sijaitsevan purkauslaiturin arkut ja ylärakenne korjattiin perusteellisesti. Nandelstadtin laiturin ylärakenne Kulosaassa tehtiin uudelleen. Herttoniemen öljylaiturin päähän johtava kävelyilta levennettiin uusien, rakennettavien öljyputkien vaatiman tilan verran. Saukon laiturin suojaparrustoon kuuluvia kiskoja uusittiin 150 m:n matkalla. Nosturikiskoja oikaistiin ja korjattiin Jätkäsaaren hiilisatamassa 1 430 m ja Jätkäsaaren laiturilla 215 m. Seuraavat puulaiturit purettiin ja romutettiin: purkauslaituri n:o 4 Ruoholahdessa, 2 purkauslaituria Jauholaiturin länsipuolella Siltavuorenrannassa, Mustikkamaan entinen lauttalaituri Hakaniemessä ja Kalasumppulaituri Verkkosaassa. Munkkisaaren seudulla poistettiin tarpeettomiksi käyneitä teollisuustonteille johtavia raiteita 270 m. Länsisataman raiteet pidettiin kunnossa, 3 ylikäytävää uusittiin ja levennettiin, ratapölkkyjä vaihdettiin 950 kpl. Herttoniemen raiteen ratapölkkyjä vaihdettiin 899 kpl, kavennettiin kiskoväliä 2 130 m:n matkalla ja nostettiin raidetta 2 150 m käyttäen siihen 370 m³ soraa. Raiteen sivuojat perattiin ja vesaikot raivattiin. Viikin tasoylikäytävä korjattiin perusteellisesti. Itämeren- ja Mechelininkadun risteyksen päällystys vahvistettiin yhteensä 728 m²:n alalta 4 cm:n asfalttibetonikerroksella. Itämeren- ja Tallberginkadun välinen osa Salmisaarenrantaa, 478 m², vahvistettiin samoin 4 cm:n asfalttibetonipäällysteellä. Sörnäisten pistolaiturien laituripaikoilta 3, 5, 7 ja 9 perattiin kaivurilla 2 060 m³ jätteitä ja lietettä.

Ketjuruoppaaja oli talven telakoituna ja huollettavana Wärtsilä-yhtymän Sörnäisten telakalla, ruoppaustyössä sitä käytettiin 25.4.—16.12. välisenä aikana. Mammuttipumppu oli n. 5 kk työssä. Kauhakaivuri R2 oli koko vuoden käytössä. Kauhakaivuri R4:llä ruopattiin koko vuoden aikana, lukuun ottamatta heinäkuuta, jolloin Valmet Oy:n telakalla suoritettiin sen vuosihuolto ja maalaus. Hinaaja H1 oli käytössä koko vuoden, paitsi yleisen kesäloman aikana heinäkuussa ja 3 viikkoa huhti-toukokuun vaihteessa, jolloin se vuosihuoltoa ja tarkastusta varten oli telakoituna Valmet Oy:n telakalla. Hinaaja H2 oli talven telakoituna Sirpalesaassa ja hinaaja H3 Valmet Oy:n Katajanokan telakalla.

Pelastuvälineiden kunnossapito ja raihojen viereisten aitojen asettaminen suoritettiin tavanomaisesti. Satamalaitoksen väyläviitat, valopojut ja loistot huollettiin, vanhat tavaralavat korjattiin ja uusia tehtiin 550 kpl. Suomenlinnan jäätien ja jalankulkijain laudakkopolku ja Korkeasaaren railon silta eivät olleet käytössä.

Uudisrakennukset. Määrärahoja oli talousarviossa koneellisten laitteiden 25.25 mmk:n hankintamäärärahaa lukuun ottamatta 779 614 702 mk, edellisiltä vuosilta siirtyi 184 664 220 mk. Käytettävissä olleista varoista, jotka olivat 964 278 922 mk, käytettiin 885 001 917 mk ja siirtyi 79 277 005 mk v:een 1962.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti:

Laiturit, väylät, rautatiet ja kadut: määrärahat 576 mmk, v:lta 1960 siirtyi 109 716 019 mk, menot olivat 673 701 196 mk, v:een 1962 siirtyi 12 014 823 mk; Rakennukset: määrärahat 152 864 702 mk, v:lta 1960 siirtyi 53 646 008 mk, menot 173 182 326 mk, siirto v:een 1962 33 328 384 mk; Työlaivasto: määrärahat 50.75 mmk, v:lta 1960 siirtyi 21 302 193 mk, menot 38 118 395 mk, v:een 1962 siirtyi 33 933 798 mk.

Laiturien, väylien, rautateiden ja katujen kustannukset jakautuivat seuraavasti: Länsisataman laiturit, väylät, rautatiet ja kadut 216 841 172 mk; Munkkisaa-
ren laituri 97 580 308 mk (hankkijain tililtä siirtyi v:een 1962 55.1 mmk); Etelä-
sataman rakennustyöt yhteensä 142 608 276 mk, josta sataman viimeistelytyöt
29 529 512 mk, kentän kunnostus 5 mmk ja raiteet ja kadut 46 915 788 mk, Lyy-
pekin laituri 15 438 213 mk, Matkustajalaituri, väylä 1 074 000 mk sekä Katajano-
kan laituri, rautatiet ja kadut 44 650 763 mk; Sörnäisten sataman työt yhteensä
214 971 867 mk, josta sataman rakennustyöt 101 738 271 mk, kadut 19 666 217
mk, Hanasaaren väylä 51 276 676 mk, Hiekkalaituri, väylä 12 290 703 mk ja
Pasilan-Kumpulän-Sörnäisten rata 30 mmk; Sompasaaren laiturin edustan väylä
95 764 mk sekä Herttoniemen länsiväylä 1 603 809 mk.

L a i t u r i t. Jätkäsaaren laiturin 200 m:n pituisella jatkeella v. 1959 aloitet-
tuja töitä jatkettiin edelleen. Laituriarkkujen alustat tasoitettiin tasoon —6.00 m.
Tätä varten ruopattiin mammuttipumpulla n. 1 300 m³ maata ja täytteeseen käy-
tettiin 1 755 m³ soraa. Arkkujen perustuksen puupaalutukseen käytettiin 2 208
paalua, joiden lyönti suoritettiin loppuun 1.7. Arkut olivat kaikki upotetut 25.8.,
niiden uppobetoni, 2 880 m³, valmistui 2.10. ja kuivalla valettu muuribetoni,
1 626 m³, 14.11. Laiturin etuosan jatketuista betonisista paaluista juntattiin kärki-
osia 284 kpl, niistä ehdittiin jatkaa 263 kpl. Arkkujen lankutus ja muurien laudoit-
us purettiin. Kannen kannatuspalkistoa valettiin 640 m² eli n. puolet koko laiturin
palkistosta. Kansilaatan muottien tukiansoista n. puolet asetettiin paikoilleen.

Matkustajalaiturin v. 1958 aloitettuja rakennustöitä viimeisteltiin. Vanhan ja
uuden laituralueen kenttä täytettiin ja tasattiin, vesijohtokanavat kaivettiin ja
vesi laskettiin putkiin 26.1. Laiturin vierä perattiin pitkin laiturin reunaa kulkevilla
kaivinkoneilla. Vanhan tiilisen varastorakennuksen eteläpään purkaus aloitettiin
7.3. urakoitsija Suvion toimesta. Laiturikannen eristys ja uuden varastorakennuk-
sen viemärit valmistuivat 20.4. Vanhan puisen paviljongin purkaminen aloitettiin
17.5. Ratapihajärjestelyn tähden purettiin vanhoja raiteita 830 m ja naulattiin
uusia 740 m. Katukiveystä uusittiin 2 032 m². Laituri ja laiturikentät, yhteensä
18 298 m², päällystettiin 6 cm:n asfalttibetonilla. Kahden valonheitinmaston perus-
tustyöt aloitettiin. Lipputankoja pystytettiin laiturikentille yhteensä 11 kpl.
Laiturin pohjoispään kohdalla olevan vedenalaisen kallion louhinta alkoi, vuoden
loppuun mennessä oli poistettu 2 440 m³ kovaa pohjamoreenia ja 320 m³ kalliota.

Lyypekin laiturin eteläisen päädyn uudelleen rakentaminen aloitettiin 3.1.
Paalutus valmistui 15.3. ja arkkujen uppovalu 13.4. Laituriosa, jonka pituus oli
33 m, valmistui 30.6.

Katajanokan laiturilla purettiin tulevaa ratapihalaaajennusta varten 5 vaihdetta
ja 460 m raidetta vastakiskoineen, uutta rataa naulattiin 390 m. Laiturin edustalla,
Pikku Satamakadun jatkeen kohdalla louhittiin vedenalaista kalliota 450 m³.

Louhinta oli osatyö Katajanokan laiturin syventämiseksi koko pituudeltaan —9.5 m:n syvyiseksi. Laiturin koillispuolelle vierittiin tasoon —9.5 m, kaivinkoneella nostettiin ratapengertä täytettäessä laiturin eteen vierineitä kiviä n. 1 900 m³.

Sompasaaren laiturityömaalla hakattiin arkut 1—6. Arkut 2—6 upotettiin ja täytettiin tasoon +0.2 m. Kaivurilla perattiin arkkujen 7 ja 8 perustusten paikasta 2 500 m³ moreenia. Paalulaituriosan pohja ruopattiin ja tasoitettiin, arkkukehikkojen vaatimat telinepaalut lyötiin. Sompasaaresta louhittiin kalliota 43 000 m³ ja poistettiin maata 1 530 m³.

Munkkisaaren laiturityö, joka käsitti laiturin jatkamisen 75 m:llä annettiin 94.6 mmk:n urakkasummasta Silta ja Satama Oy:n tehtäväksi. Työmaan perustamiseen ryhdyttiin 27.6., arkkujen kasaaminen sahatuista 6" × 6" piiruista aloitettiin 17.7. ja pohjan ruoppaaminen 21.8. Ensimmäinen arkku laskettiin vesille 28.8. ja viimeinen 24.11. Arkkujen upottaminen alkoi 5.12. Vuoden lopussa oli arkut kasattu, pohjatyöt arkkujen 3 ja 2 alla valmiit, arkku 3 upotettu ja täytetty kivillä tasoon —5 m.

V ä y l ä t. Sen jälkeen kun Herttoniemen läntisestä väylästä ruopattiin 9 600 m³ vuoden aikana keräytyneitä lietettä, todettiin se kulkusyvyydeltään —7.2 m:n väyläksi. Katajanokan laiturin vierestä ruopattiin 9 800 m³, ruoppaus liittyi laiturin syvennystyöhön tason —9.5 m saavuttamiseksi. Hanasaaren väylän syventämiseksi tasoon —9.6 m ruopattiin yhteensä 67 000 m³. Talven tulo keskeytti ruoppauksen 16.12. Sompasaaren hiekkalaiturin edusta puhdistettiin kaivurilla ja vedenalaista kalliota louhittiin 1 400 m³ tasoon —6.7 m. Hopeasalmen väylästä ruopattiin kaivinkoneella 2 040 m³, työn keskeyttivät talviset jääesteet.

R a u t a t i e t. Kumpulän raiteen pystysalaojitus annettiin Pohjavahvistus Oy:n tehtäväksi hintaan 110 mk/m. Kun ensin oli selvitetty raidealueella oleva kaapelien ja johtojen sekava verkko, alkoi ojitus 31.5. Vuoden loppuun mennessä, jolloin työ oli valmistumisillaan, oli pystyöjia tehty 6 658 kpl, yhteensä 68 386 m peittäen 6 300 m²:n alan.

K a d u t, k e n t ä t j a v i e m ä r i t. Länsisatamassa jatkettiin täytteen vastaanottoa pääasiassa Majakkakadun eteläpuolelle ja Hernesaaren alueelle. Jätkäsaareissa päällystettiin 4 cm:n asfalttibetonilla Läntinen Vaihdekatu, 4 273 m², ja Saukonlaiturin päätylaituri, 364 m². Kruunuvuorenkadun kaakkoispää päällystettiin uudelleen 4 cm:n asfalttibetonilla, yhteensä 2 516 m², ja Parrulaiturin kaakkoispään kohdalla oleva vesisepelikatku, 1 093 m², päällystettiin 6 cm paksulla asfalttibetonilla. Sörnäisten niemeä kiertävää katua varten louhittiin Esson öljysäiliöiden luona kalliota n. 15 000 m³, työ jatkui seuraavaan vuoteen. Irroitettu kallio käytettiin täytteeksi kiertotien rantaviivan ulkopuolella olevilla osilla, sen jälkeen kun proomuun sijoitetulla kaivinkoneella oli poistettu savea 2 700 m³.

R a k e n n u k s e t. Rakennusten kustannukset jakautuivat seuraavasti: K-varastorakennuksen keskuslämmityksen uusiminen 7 000 000 mk, Matkustajalaiturin varastorakennus 96 796 858 mk, Katajanokan III varastorakennus 38 954 924 mk (hankkijain tililtä siirtyi 9 mmk v:een 1962), Sörnäisten satamatyöläisten huoltorakennus 24 930 544 mk ja Herttoniemen aseman kuormauslaituri 5 500 000 mk.

Länsisatamassa K-varastorakennuksen keskuslämmityslaitteet uusittiin, urakoitsijana oli Vesijohtoliike Onninen Oy. Työ alkoi 15.7. ja valmistui marraskuun

lopussa. Matkustajalaiturin varastorakennuksessa, jonka työt oli aloitettu elokuussa v. 1960 oli tammikuussa ensimmäisen kerroksen lattia valettu ja kattokehät pystyssä. Seinien muuraus alkoi 12.1. Kantavien rakenteiden lopputarkastus pidettiin 7.3. ja harjannostajaiset 11.3. Muuraustyöt valmistuivat 18.4. Vastaanottotarkastus pidettiin 21.7. Rakennuksen merenpuoleiset perustukset teki satamarakennusosasto, maanpuoleiset Yleinen Insinööritoimisto Oy. ja varsinaisen rakennuksen rakennusviraston talorakennusosasto. Sörnäisten huoltorakennuksen työt oli aloitettu maaliskuussa v. 1960. Kertomusvuoteen jäi ainoastaan osa maalaus- ja sähkötöitä. Lopullinen vastaanotto tapahtui 4.7., jolloin osa pihan päällystystöistä oli vielä kesken. Katajanokan varastorakennus n:o 3:n perustuksen paalutus työ alkoi 22.9. urakoitsijan, Kreuto Oy:n toimesta. Vuoden loppuun mennessä oli paaluja lyöty yhteensä 250 kpl eli 1 785 jm. Työ jatkui seuraavaan vuoteen. Herttoniemen ratapihaa varten tehtiin Puusepänkadulle uusi kuormauslaituri.

Laivateollisuus Oy:ltä tilattiin yksi 200 m³:n vetoinen pohjaluukkuproomu ja Valmet Oy:ltä kaksi 16×9 m:n suuruista työproomua. Valmet Oy:n rakentama 20 tonnin kellukenosturi valmistui.

Yleiset työt. Korjaus ja kunnossapito. Määrärahoja oli talousarviossa 48 952 000 mk; ne käytettiin kokonaan.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: Lauttasaaren sillan käyttö ja korjaukset 4.6 mmk, Muut sillat 2 mmk, Varasto- ja teollisuusalueiden kadut ja rautatiet sekä rantaverhoukset 20 mmk, Veneiden kiinnityspaikat 10 mmk, Viemärien suistojen ruoppaaminen 2.7 mmk, Varasto- ja teollisuusalueiden viemärit 400 000 mk, Lumenkaatopaikkojen ruoppaaminen 1.1 mmk, Pesulauttojen korjaus ja kunnossapito 1.4 mmk sekä Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista 6 752 000 mk.

Lauttasaaren sillan loppuun kulunutta kantta huollettiin jatkuvasti. Herttoniemen rautatien Malmin maantien yli johtavan sillan maatukien kaupunginpuoleiset kivikeilat korjattiin perusteellisesti.

Varasto- ja teollisuusalueen katujen ja rautateiden kunnossapito suoritettiin tavanomaisesti. Sörnäisten ratapihan ja Arabian yhdysraidetta korjailtiin, 250 pölkkyä vaihdettiin ja 2 ylikäytävää uusittiin. Herttoniemen ratapihalla tarkistettiin 37 vaihdetta, vaihdettiin 25 ratapölkkyä ja 45 vaihdepölkkyä. Linnanrakentajantien ja Konemestarinkadun ylikäytävät uusittiin. Tervasaaren penkereen eteläpuolelle ankkuroitiin 22 m pitkä, 18 veneen kiinnityspaikaksi tarkoitettu Oy. Liljebergin urakalla tekemä betoninen ponttooni. Pohjoissatamaan tehtiin moottori-veneitä varten kompassintarkastuspaalukko. Säiliökadun päässä lisättiin venelaituriin 30 takapaalutonta venepaikkaa. Ruoholahden rannan itäosa, yhteensä 2 900 m², päällystettiin 4 cm:n asfalttikonilla Kiitolinja Oy:n liikennettä varten. Kustannukset suoritettiin kaupunginhallituksen myöntämistä varoista.

Viemärien suistoista ja lumenkaatopaikoilta ruopattiin ketjuruoppurilla 4 800 m³ ja kaivurilla noin 550 m³ liejua.

Uudisrakennukset. Määrärahoja oli talousarviossa 297 158 324 mk. V:lta 1959 siirtyi 2 457 418 mk. Ylitysoikeus oli 4 187 436 mk. Käytettävissä olleista varoista, jotka olivat 303 803 178 mk, käytettiin 286 704 491 mk, joten v:een 1962 siirtyi 17 098 687 mk.

Määrärahat ja niiden käyttö jakautuivat seuraavasti: Katuja ja rautateitä teollisuus- ja varastoalueille sekä rantojen järjestelyt: talousarvion määrärahat lisineen 96 640 000 mk, ylitysoikeus 4 187 436 mk, siirtomäärärahat 1 820 mk, menot 93 533 904 mk, v:een 1962 siirtyi 7 295 352 mk; Sillat: määrärahat 160.5 mmk, menot 150 696 665 mk, v:een 1962 siirtyi 9 803 335 mk. Tilillä Viemäreitä teollisuus- ja varastoalueille oleva määräraha 15 mmk ja siirtomääräraha 2 455 598 mk ja tilillä Venelaituri Valkosaaren rantaan oleva 4 mmk:n määräraha käytettiin kokonaan. Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista oli 21 018 324 mk.

Teollisuusalueiden ja varastoalueiden katujen ja rautateiden osuus oli 34 529 256 mk, rantojen järjestelyn 39 950 000 mk, autokatsastuskonttorin teiden 10 mmk, Matalasalmenkadun ja Merikadun välisen tien 5 mmk, rautateiden ja aallonmurtajien 4 050 648 mk ja jääteiden tutkimuksen 4 000 mk. Sörnäisten siltaa varten oli varattu 150 mmk, Lauttasaaren sillan leventämiseen 216 665 mk ja Kulosaaren siltapenkereen portaita varten 480 000 mk.

Edellisenä vuonna aloitetun Eläintarhanlahden rantamuurin töitä jatkettiin Silta ja Satama Oy:n toimesta. Urakkasopimuksen mukaisen 200 m:n pituisen osan lopputarkastus pidettiin 30.5. Silta ja Satama Oy:n kanssa tehtiin uusi urakkasopimus muurin jatkamisesta 290 m. Tämä työ valmistui syyskuussa. Satamarakennusosasto suoritti muurin takaisen kentän täyttämisen.

Eläintarhanlahden ruoppaamisesta oli pyydetty lausunto kalataloussäätiön limnologeilta. Lausunnon ohjeiden mukaan laadittiin ruoppaussuunnitelma satamarakennusosastolla.

Herttoniemen kaduilla tehtiin maistraatin määräämät korjaukset ja reunakiven oikaisut. Kyläsaaren varasto- ja pienteollisuusalueella jatkettiin Kyläsaarenkadun pengertämistä. Vanhan Talvitien pohjoiseen kääntyvä jatke, yhteensä 4 624 m², päällystettiin 4 cm:n asfalttibetonilla. Merisatamassa päällystettiin autokatsastuskonttorin ajotie, 8 439 m², 4 cm paksulla asfalttibetonilla, samoin Matalasalmen — Merikadun välinen tie, 3 132 m. Hakaniemen sillan rakennustyöt oli annettu tarkoitusta varten asetetun toimikunnan tehtäväksi. Satamarakennusosasto huolehti sillan maatumien pengertämisestä ja ruoppasi eteläisen jännevälin säädetyn syvyiseksi. Kulosaaren siltapenkereen yli tehtiin portaat kaasulaitoksen kohdalle urakoitsijan, Rakennusliike Oy. Jaakko Kankkusen toimesta. Herttoniemessä vaihdettiin rikkoutuneita viemäriputkia Mekaanikonkadulla yhteensä 53 m:n matkalla. Kyläsaaressa jatkettiin Haukilahdenkadun viemäriä 125 m eli puhdistuslaitokselle johtavan viemäriin luo. Kiiskinkadun viemäri yhdistettiin rautatierummun kohdalla Kumpulan ojaan, matkaa oli 38 m. Koska Kyläsaarenkadun pengerrystyöt tulevat sulkemaan Kumpulanpuron pääsyn mereen, johdettiin se 160 cm läpimitäisen ja 134 m pitkän betoniviemäriin kautta pitkin jo täytettyä Kyläsaarenkadun osaa mereen.

Valkosaareen rakennettiin Nyländska Jaktklubben -nimiselle purjehdusseuralle uusi venelaituri. Työt aloitettiin 6.3. ja valmistuivat 7.6. Laituri perustettiin kovaan pohjaan viedyille, läpimitaltaan 100 cm:n betonirenkaille, jotka täytettiin betonilla. Tällaisia pilareita tehtiin 18 kpl, jolloin laiturin pituudeksi tuli 71 m. Laiturin edustaa syvennettiin ruoppaamalla yhteensä 1 180 m³ pohjamoreenia.

Kaupunginhallituksen käyttövaroilla jatkettiin Vattuniemen karin luona Helsingfors Segelklubb'in vesialueen perkausta, kaivurilla poistettiin paikalta kiviä ja

soraa 1 180 m³. Vanhaa Talvitietä kunnostettiin ja asfaltoitiin 3 120 m². Verkko- saaren- ja Kulosaarentien tasoylikäytävälle asetettiin valo- ja äänivaroitusslaitteet. Sirpalesaaren aallonmurtajaa varten suoritettiin tarpeelliset pohjatutkimukset.

Työllisyystyöt. Kertomusvuonna suoritettujen työllisyystyöiden ja niiden kustannukset olivat: sähkölaitoksen Hanasaaren laituri 2 909 169 mk ja sen viimeistelytyöt 19 380 176 mk sekä Mustikkamaan silta 605 000 mk, yhteensä 22 894 345 mk.

Laskuun suoritettut työt. Satamalaitoksen muille osastoille suoritetuista töistä laskutettiin 33 078 mk, kaupungin muille viranomaisille suoritetuista töistä 138 704 307 mk sekä yksityisille suoritetuista töistä 6 619 180 mk, yhteensä 145 356 565 mk.

Varastoimis- ja laiturihuolto-osaston laskuun suoritettiin pienehköjä töitä kuten pajatöitä, vaakapainojen siirtoja, betonivaluja ja kuormauslavojen huoltoa.

Rakennusviraston katurakennusosaston laskuun tehtiin Herttoniemen- ja Linnanrakentajantien risteyksen kohdalle 140 m pitkä viemäri. Rautatieraiteiden alituksissa avustettiin katu- ja talorakennusosastoa sekä puhtaanapito-osastoa lumitöissä. Vesilaitoksen laskuun levennettiin osittain kalliota louhien Hitsaajakadun vesijohtokaivantoa 650 m:n matkalla. Hiihtomäentiehen kaivettiin vesijohtokaivantoa 110 m. Laajasalon vesijohtoa varten tehtiin kaivantoa Degeröntieltä pitkin Jollaksentietä, Vanhaa Sotilastietä ja Kutterintietä yhteensä 1 097 m. Edellisenä vuonna aloitettu Kaivopuiston-Särkän-Suomenlinnan vesijohtotyön uudistus valmistui 14.1. Katajanokan laiturilla sattuneet, vesijohdon murtumisesta johtuneet vauriot kaivettiin korjausta varten esiin. Sähkölaitokselle tehdyn Hanasaaren laiturin 115 m:n pituisen jatkeen vastaanottotarkastus pidettiin 11.2. Urakoitsijana oli Insinööri Oy. Laiturin taustakenttä täytettiin satamarakennusosaston toimesta käyttäen siihen 15 000 m³ hiekkaa ja kiviä. Hanasaaren uuden hiilikentän rajapenkereiden alta ruopattiin kaivureilla 7 120 m³ savea, rajapenkereisiin ajettiin Sompasaareissa louhittuja kiviä 22 500 m³. Hiilikentän täyttämiseen ajettiin autoilla hiekkaa 14 000 m³ ja Mouritzen & Co:n hiekka-aluksella tuotiin hiekkaa 47 798 m³. Kentän eteläreunaa vahvistettiin kivikorimuurilla. Sähkölaitoksen Salmisaaren tontin laajentamiseksi täytettiin viereistä vesialuetta ja Mouritzen & Co:n hiekka-imurialus pumppasi paikalle 36 003 m³ hiekkaa. Urheilu- ja retkeilytoimiston laskuun uusittiin Korkeasaaren moottorivenelaituri kokonaan ja Kaunissaaren rakennettiin saaristoliikennelaituri. Toimiston ponttoonit ja moottoriveneet hoidettiin ja telakoiittiin.

Laitureille, silloille, rautateille ja muulle omaisuudelle aiheutuneiden vaurioiden korjauskustannukset olivat 4 761 652 mk. Raiteenpitojärjestelmän mukaisia kustannuksia veloitettiin tontinhaltijoilta 184 560 mk. Poliisilaitoksen veneitä telakoiittiin. Öljynpuristamo Oy:n laiturin edustalta ruopattiin 448 425 m³ savea. Öljynpuristamon, Kaapelitehtaan, Telko Oy:n ja Kesko Oy:n raiteet huollettiin. Sörnäisten sataman kiertotien rakentamisen tähden purettavien Oy. Esson öljysäiliöiden perustukset räjäytettiin ja poistettiin. Yksityisten tontinomistajien viemäreitä yhdistettiin pääviemäriin 35 paikassa.

Satamarakennusosaston hallintomenot sekä työntekijäin ja viranhaltijain erinäiset edut. Hallintomenoihin oli talousarviossa määrärahoja 155 832 725 mk, ylitysoikeus oli 268 480 mk. Kustannukset olivat 153 944 222 mk, säästö 2 156 983 mk.

Hallintomenot jakautuivat seuraavasti: Vakinaiset viranhaltijat: määrärahat 66 907 260 mk, menot 66 272 463 mk, säästö 634 797 mk; Tilapäiset viranhaltijat: määrärahat 429 840 mk, ylitysoikeus 18 480 mk, menot 446 940 mk, säästö 1 380 mk; Viranhaltijain vuosilomakorvaukset: määrärahat 300 000 mk, menot 146 726 mk, säästö 153 274 mk; Virnahaltijain ylityökorvaukset: määrärahat 1 mmk, menot 876 702 mk, säästö 123 298 mk; Muut palkkamenot: määrärahat 81 831 440 mk, menot 80 672 999 mk, säästö 1 158 441 mk; Kaluston hankinta: määrärahat 665 145 mk, menot 602 870 mk, säästö 62 275 mk; Autojen käyttö: määrärahat 300 000 mk, ylitysoikeus 250 000 mk, menot 526 482 mk, säästö 23 518 mk; määrärahat Huoneistomenot 2 554 800 mk, Kaluston kunnossapito 100 000 mk, Tarverahat 1.7 mmk sekä Varastoalueiden tilitysvuokrat 44 240 mk käytettiin kokonaan.

Satamarakennusosaston työntekijäin ja viranhaltijain osuus satamalaitoksen työntekijäin ja viranhaltijain erinäisistä eduista oli 21 740 582 mk ja vaatetusavusta 29 194 mk. Kurssimaksuihin käytettiin 42 000 mk satamien pääluokkaan kuuluvista satamalautakunnan ja 742 605 mk kaupunginhallituksen käyttövaroista.

Hallintomenot ja työntekijäin sekä viranhaltijain erinäiset edut olivat yhteensä 176 498 603 mk.

Satamarakennusosaston kokonaismenot ja tulot. Varojen käyttö jakautui seuraavasti:

	Vakinaiset työt mk	Tilitysmak- sujen osuus mk
Omien työntekijäin palkat ja edut.....	383 354 380	—
Viranhaltijain ja työnjohdon palkat ...	222 290 811	—
Rakennusaineet	218 227 896	147 627 802
Kuljetusvälineiden käyttö	51 241 288	11 545 119
Urakoitsijat ja palvelukset	756 559 432	179 562 808
Koneet, välineet ja erikoismenot	133 623 448	95 840 244
Korvaus satamarakennusosaston yleis- kustannuksista	112 538 716	112 538 716
Yhteensä	1 877 835 971	547 114 689

Rakennuskustannusindeksin v:n 1951 perusarvon mukaan laskien kokonaismenot ovat olleet:

V.	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958	1959	1960	1961
mmk	596	789	1 596	1 562	1 296	859	1 180	1 041	1 276	960	1 548	1 467

Talousarvion mukaiset korvaukset satamarakennusosaston yleiskustannuksista olivat 112 538 716 mk. Laskuun suoritetuista töistä kertyi lisäksi 23 927 380 mk, joten yleiskustannusten korvaukset olivat kaikkiaan 136 466 096 mk. Romun myynnistä saatiin 24 000 mk, varastorakennus n:o 10:n purkamisesta 100 000 mk, Katajanokan pohjoisrannalla tontin n:o 18 viemäriin kaivamisesta kadun poikki mereen 32 100 mk sekä moottori- ja purjevereiden telakalle ottamisesta 35 293 mk ja viemärien liittämistodistuksista 25 000 mk, joten sekalaiset tulot olivat 216 393 mk.

Satamalaitoksen tulot ja menot

Tulot. *Toiminnan tulos.* Satamalaitoksen bruttoveloitus kertomusvuonna oli 3 125 533 931 mk. Tulotileiltä suoritettiin menoja 309 113 690 mk, mistä ahtauskustannuksia oli 297 356 293 mk. Nettoveloitus 2 816 420 241 mk oli siten 177 936 802 mk suurempi kuin edellisenä vuonna. Satamat-pääloukan menojen ollessa 1 838 480 215 mk muodostui kertomusvuoden ylijäämäksi 977 940 026 mk.

Kannanta. Kertomusvuonna kertyi maksuja kassaan 2 035 375 455 mk, posti-siirtotilille 708 937 345 mk, shekkitulille 101 953 555 mk ja tilitysteitse 99 753 334 mk. Koko kannanta oli siten 2 946 019 689 mk.

Tulojäämät ja poistot. Jäämiä oli kertomusvuoden lopussa 101 824 460 mk. Määrästä oli 100 895 095 mk kertomusvuoden ja 929 365 mk aikaisempien vuosien veloituksia. Poistoja suoritettiin 99 795 mk.

Laskuja oli yhteensä 835 685 kpl, joten lisäys edellisen vuoden määrään nähden on 58 569 kpl eli 7.8 %. Tulli-ilmoituskirjoihin perustuvia veloituksia oli 453 253 kpl (v. 1960 412 549 kpl ja v. 1959 369 091 kpl) ja muita laskuja 382 432 kpl (v. 1960 364 567 kpl ja v. 1959 326 282 kpl).

Tulotilien yhdistelmä:

Tulolaji	1961 mk	1960 mk	1959 mk	1958 mk
Satamamaksut	120 958 498	108 201 997	98 535 896	80 404 515
Tuulaaki	657 625 686	641 884 155	592 141 586	538 348 969
Liikennemaksut	983 339 482	838 599 456	625 091 963	544 417 171
Nosturimaksut	227 554 345	261 806 041	186 610 847	166 559 615
Varastosuojamaksut.	77 883 995	72 172 930	72 625 970	77 969 983
Yleinen talletusva- rasto	78 351 077	68 564 171	59 528 281	52 749 014
Laituri- ja aluevuok- rat	238 140 401	223 387 324	201 649 742	201 934 481
Vesimaksut	10 316 217	10 620 476	8 077 383	8 300 785
Satamalaitoksen alusten tulot	7 738 500	22 833 000	11 998 500	14 361 850
Laiturihuoltotulot ...	188 910 507	180 608 641	125 522 493	125 717 495
Tulot suoritetuista töistä	40 018 846	32 025 151	30 177 357	24 709 544
Venelaituritulot	—	—	—	2 754 500
Vaakamaksut	5 765 740	6 656 490	6 027 935	6 160 280
Huoneistovuokrat ...	18 925 866	52 230 326	41 381 534	43 891 118
Korvaus satamara- kennusosaston yleiskuluista	136 249 703	81 057 742	22 750 044	23 405 797
Sekalaiset tulot	24 641 378	37 835 539	20 136 132	15 766 571
Yhteensä	2 816 420 241	2 638 483 439	2 102 255 663	1 927 451 688

Yleisten töiden osastoon kuuluvien venelaituriltulojen määrä oli kertomusvuonna 3 157 700 mk.

Nettoveloitus jakautui v. 1958—1961 kuukausittain seuraavasti:

	1961 mk	1960 mk	1959 mk	1958 mk
Tammikuu	257 817 653	237 916 113	205 267 494	215 549 898
Helmikuu	187 921 284	166 663 959	140 585 532	124 305 039
Maaliskuu	297 918 535	179 287 550	143 897 403	134 385 105
Huhtikuu	239 432 762	249 153 862	211 054 541	181 330 287
Toukokuu	247 902 553	240 411 590	154 844 441	153 777 216
Kesäkuu	249 817 141	249 449 166	162 182 641	144 310 055
Heinäkuu	217 685 666	206 086 414	199 647 038	186 199 747
Elokuu	197 398 692	192 075 261	146 609 589	131 773 251
Syyskuu	268 451 541	229 536 694	154 591 858	155 176 783
Lokakuu	232 795 473	227 212 197	214 165 855	202 402 122
Marraskuu	226 861 826	238 869 463	184 675 142	152 846 364
Joulukuu	192 417 115	221 821 170	184 734 129	145 395 821
Koko vuosi	2 816 420 241	2 638 483 439	2 102 255 663	1 927 451 688

Satamamaksuja veloitettiin 120 958 498 mk, mistä ulkomaan liikenteessä olevia aluksia 107 328 758 mk ja kotimaan liikenteessä olevia aluksia 4 347 526 mk. Jäämaksuja oli 9 282 214 mk ja satamamaksupalautuksia myönnettiin 6 243 172 mk.

Ulkomaista liikennettä harjoittavien alusten satamamaksut jakaantuivat alusten kotipaikan mukaan seuraavasti:

Helsinkiläiset alukset mk	Muut suoma- laiset alukset mk	Ulkomaiset alukset mk	Yhteensä mk
36 673 849	16 264 152	54 390 757	107 328 758

Tuulaakituloutus oli kertomusvuonna 657 625 686 mk. Siitä oli tuontituulaakia 657 623 766 mk ja vientituulaakia 1 920 mk. Helsinkiin tuoduista tavaroista saatiin tuontituulaakia 641 572 748 mk ja sisämaan kaupunkien tilittämistä tavaroista, jotka Helsingin kautta tuotuina oli tullattu ko. kaupungeissa, 16 051 018 mk. Tuulaakia palautettiin 1 211 143 mk.

Sisämaan kaupunkien tilittämät tuulaakimaksut jakaantuivat seuraavasti:

	mk		mk
Hämeenlinna	1 577 251	Lahti	5 979 964
Jyväskylä	1 254 221	Tampere	7 239 582
		Yhteensä	16 051 018

Liikennemaksuja kertyi kaikkiaan 983 339 482 mk, mistä tuontiliikennemaksua 853 916 790 mk, vientiliikennemaksua 97 747 936 mk ja liikennemaksua kotimaan paikkakunnilta saapuneista tavaroista 31 674 756 mk. Tuontiliikennemaksuista oli

11 770 345 mk muiden kaupunkien Helsingille tilittämiä 30 %:n liikennemaksuja ja muille kaupungeille tilitettiin niille kuuluvia 30 %:n liikennemaksuja 2 475 482 mk. Liikennemaksuja palautettiin 1 001 668 mk.

Liikennemaksutilitykset:

	Saadut tilitykset mk	Lähetetyt tilitykset mk		Saadut tilitykset mk	Lähetetyt tilitykset mk
Hanko	606 916	76 428	Pietarsaari	274 984	1 954
Hämeenlinna ...	1 233 705	—	Pori	362 467	16 216
Joensuu	17 807	—	Porvoo	105 428	—
Jyväskylä	471 713	—	Raahe	63 933	—
Kokkola	371 177	—	Rauma	157 009	4 402
Kotka	514 617	132 912	Savonlinna	42 979	—
Lahti	2 790 281	—	Tampere	2 486 209	—
Loviisa	133 934	—	Turku	1 487 954	2 231 413
Mikkeli	48 787	—	Vaasa	600 445	12 157
			Yhteensä	11 770 345	2 475 482

Koneellisten tavaransiirtolaitteiden maksuja veloitettiin 227 554 345 mk veloituksen jakaantuessa eri koneellisten laitteiden käytöstä seuraavasti: kappaletavarano- nosturit 116 440 016 mk, Saukon hiilino- nosturit 32 467 984 mk, Hanasaaren joukko- ja kappaletavarano- nosturit 10 436 845 mk, autonosturit 14 806 625 mk, trukit 52 103 485 mk ja traktorit 1 299 390 mk.

Varastosuojamaksuja veloitettiin 77 883 995 mk, mistä sopimuksilla vuokrattu- jen varastotilojen vuokrat tekivät 24 711 747 mk ja paikanvuokrat 53 172 248 mk.

Yleisen talletusvaraston vuokria oli 78 351 077 mk, mistä 27 446 365 mk veloi- tettiin Länsisataman talletusvarastossa ja 50 904 712 mk Katajanokan talletusvaras- tossa.

Laituri- ja aluevuokria veloitettiin 238 140 401 mk, mistä määrästä 29 043 033 mk oli laitureille varastoitujen tavarain vuokria ja 209 097 368 mk varastoalueiden vuokria.

Laiturihuoltomaksujen bruttomäärä oli 486 266 800 mk. Kun ahtaajille menevät kustannukset 288 539 551 mk, tullivalvontakustannukset 8 269 630 mk, transito- korvaukset 266 718 mk ja palautukset 280 394 mk otetaan huomioon, jää nettoveloi- tukseksi 188 910 507 mk.

Tuloja yleisessä talletusvarastossa suoritetuista töistä oli 40 018 846 mk, josta 16 538 466 mk veloitettiin Länsisatamassa ja 23 480 380 mk Katajanokalla.

Huoneistovuokria veloitettiin 18 925 866 mk. Tullin ja omassa käytössä olevien huonetilojen tilitysvuokria ei ole kirjanpidossa huomioonotettu kertomusvuonna.

Korvaus satamarakennusosaston yleiskustannuksista oli 136 249 703 mk. Siitä oli tilitystuloja 112 538 716 mk ja korvauksia tilaustöistä 23 710 987 mk.

Sekalaisia tuloja oli 24 641 378 mk. Tuloissa ei kertomusvuonna esiinny enää korvaussummaa tullaustoimistojen siivouskuluista ja tullauksessa käytettäväksi asetetusta kalustosta. Sekalaisia tuloja muodostui seuraavista tulokohteista: kont- tokuranttitilin korko 17 846 503 mk, tapaturmakorvaukset 5 114 160 mk, myyty

omaisuus 500 408 mk, viivästyskorot ja perimispalkkiot 150 581 mk, taksat ja ilmoituskirjat 100 630 mk, kaappivuokrat 147 600 mk, laivojen sähköliittymismaksut 67 000 mk, kompassintarkistusmaksut 72 500 mk, viemäritodistukset 28 500 mk, puhelinmaksut 18 147 mk ja muut sekalaiset tulot 595 349 mk.

Muut tulot. Yllämainittujen tulojen lisäksi tuloutettiin vesimaksuja 10 316 217 mk, satamalaitoksen alusten palveluksista 7 738 500 mk ja vaakamaksuja 5 765 740 mk.

M e n o t. Satamalaitoksen menot talousarvion mukaan jakaantuivat varsinaisiin ja pääomamenoihin. Varsinaisiin menoihin kuului: a) satamalaitoksen huolehdittavana olevat yleiset työt, joihin kuului eräiden siltojen, varasto- ja teollisuusalueiden katujen ja rautateiden, viemärien, veneiden kiinnityspaikkojen korjaus ja kunnossapito sekä viemärien suistojen ja lumenkaatopaikkojen ruoppaaminen; b) varsinaiset satamamenot käsittäen koko satamien pääluokan, jonka pääasialliset menot koostuvat luvuista satamien hallinto, liikenne, korjaus ja kunnossapito sekä yhteiset sekalaiset menot.

Pääomamenoihin kuuluivat: a) satamien uudisrakennusten ja -töiden sekä hankintain aiheuttamat menot käsittäen tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan II luvun, johon kuuluu satamien laiturit, väylät, rautatiet ja kadut, rakennukset, koneelliset laitteet sekä työlaivasto ja -kalusto; b) eräät yleisten uudisrakennusten ja -töiden menot tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokan II luvussa käsittäen varasto- ja teollisuusalueille rakennettavia katuja, rautateitä, viemäreitä ja aallonmurtajia sekä siltarakennustöitä.

Varsinaisia menoja varten oli talousarvion Satamat-pääluokassa määrärahoja yhteensä 1 846 030 505 mk ja lisämäärärahoja saatiin 13 809 669 mk, joten määrärahoja oli käytettävissä kaikkiaan 1 859 840 174 mk. Tilivuoden menoja oli 1 838 480 215 mk (ed. v. 1 790 303 763 mk) sekä lisäksi siirrettiin seuraavalle vuodelle 1.5 mmk, joten säästö oli 19 859 959 mk. Yleisten töiden pääluokkaan kuuluvat määrärahat yhteensä 48 952 000 mk käytettiin kokonaisuudessaan.

Sataman uudisrakennuksia ja -töitä sekä -hankintoja varten myönnettyjä pääomamäärärahoja siirtyi v:lta 1960 235 748 952 mk ja kertomusvuoden määrärahat olivat 880 460 000 mk. Ylitysoikeuksia myönnettiin 40 mmk. Varoja oli siten käytettävissä yhteensä 1 156 208 952 mk. Menoja suoritettiin 923 370 312 mk, joten v. 1962 käytettäväksi siirtyi varoja 208 412 468 mk, kun määrärahoja palautettiin 24 426 172 mk.

Yleisiä uudisrakennuksia ja -töitä varten myönnettyjä pääomamäärärahoja siirtyi v:lta 1960 56 168 204 mk ja kertomusvuoden määrärahoja oli 320 320 000 mk. Ylitysoikeuksia myönnettiin 4 187 436 mk. Menoja suoritettiin 330 315 277 mk, joten v:een 1962 siirtyi 19 936 477 mk ja määrärahoja palautettiin 30 423 886 mk.

Käyttöomaisuus. Sataman käyttöomaisuuden arvo oli vuoden alussa 7 614 801 765 mk ja vuoden lopussa 8 501 875 039 mk. Pääoman lisäys oli siten 887 073 274 mk. Poistoja suoritettiin 228 471 638 mk ja käyttöomaisuudesta maksettiin korkoa 460 655 181 mk.

32. Satamahallinto

Satamalaitoksen käyttöomaisuus laaturyhmittäin:

	mk
Maa- ja vesiomaisuus	1 179 679 985
Laiturit ja tihtaalit	2 724 231 343
Kiinteät laitteet	1 304 086 965
Alukset ja veneet	63 738 981
Rakennukset.....	3 009 101 809
Irtaimisto	131 297 767
Autot, trukit ja autonosturit	83 278 189
Puhelinosuudet.....	6 460 000
	<hr/>
Yhteensä	8 501 875 039

Palkat. Kertomusvuonna maksetut palkat, joiden yhteissumma oli 918 650 928 mk, jakaantuivat seuraavasti: vakinaiset viranhaltijat 232 638 054 mk, tilapäiset viranhaltijat 204 269 438 mk, viranhaltijain vuosilomakustannukset 4 625 063 mk, viranhaltijain sairauslomapalkat 543 910 mk, ylityökorvaukset 47 373 127 mk, työsuhteessa olevien kuukausipalkat 95 643 716 mk, työsuhteessa olevien tuntipalkat 282 807 506 mk sekä työsuhteessa olevien vuosiloma- ja sairausajan palkat 50 750 114 mk.
